

Stanowisko Fundacji Panoptykon dotyczące projektu ustawy o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

Projekt ustawy o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (dalej: **projekt ustawy**) przewiduje szereg zmian prawnych związanych z zatrudnieniem cudzoziemców na Polsce. Jednym z nich jest utworzenie lokalnych rejestrów gromadzących dane dotyczące wykonywania przez nich pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (nowy art. 90b ust. 1). Mają się w nich znaleźć m.in. informacje o cudzoziemcach, którym powierza się wykonywanie pracy. Rejestry te mają prowadzić wojewodowie, powiatowe urzędy pracy i minister właściwy do spraw pracy. Dodatkowo minister właściwy do spraw pracy będzie zobowiązany do utworzenia i prowadzenia rejestru centralnego obejmującego dane przetwarzane w rejestrach, o których mowa powyżej.

Gromadzenie i udostępnianie danych osobowych przez administrację publiczną stanowi ograniczenie prawa do prywatności oraz autonomii informacyjnej. Art. 47 Konstytucji RP formułuje prawo każdego do „ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym” (zbiorczo określne mianem prawem do prywatności). Prawo to przysługuje każdemu – również cudzoziemcom. Wszelkie zaś jego ograniczenia powinny być zgodnie ze standardem wyznaczonym przez art. 31 ust. 3 Konstytucji.

Niestety, proponowane przez Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej przepisy oraz ich uzasadnienie zostały sformułowane w sposób bardzo ogólnikowy i mało precyzyjny, w szczególności nie określają celów, którym ma służyć proponowane rozwiązanie. Utrudnia to ocenę, czy jest ono zgodne z wymogami niezbędności i proporcjonalności ujętymi w art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. Naszym zdaniem projekt ustawy i jego uzasadnienie powinny w sposób klarowny tłumaczyć, dlaczego cudzoziemcy pracujący na terytorium Polski mają zostać objęci taką szczególną formą kontroli.

Obok uwag natury ogólnej należy również zauważyć, że projekt ustawy nie rozstrzyga podstawowych z punktu widzenia ochrony danych osobowych kwestii, tj. zakresu gromadzonych danych, okresu ich przetwarzania, zasad udostępniania czy katalogu podmiotów mających dostęp do rejestru. Tymczasem Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 19 lutego 2002 r. (sygn. U 3/01) wskazał, że z art. 51 ust. 5 Konstytucji RP wynika zasada wyłączności ustawy w zakresie gromadzenia i udostępniania danych osobowych a przepisy ustawowe powinny określić w sposób precyzyjny warunki przetwarzania tego typu informacji.

Ze względu na podjęcie prac dotyczących nowelizacji ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy chcemy również zawrócić uwagę, że aktualne pozostają nasze zastrzeżenia względem procedury profilowania pomocy dla osób bezrobotnych regulowanego na mocy ww. ustawy. Nasze uwagi dotyczące tego mechanizmu przedstawialiśmy wielokrotnie, a ostatnio w liście z 10 grudnia 2015 r. skierowanym do Minister Rodziny Pracy i Polityki Społecznej –

Elżbiety Rafalskiej¹. Podkreślaliśmy w nim że procedura profilowanie pomocy nie uwzględnia standardów ochrony danych osobowych oraz może prowadzić do dyskryminacji i stygmatyzacji. Sformułowaliśmy wówczas postulaty zreformowania przyjętego mechanizmu poprzez: a) szczegółowe i precyzyjne uregulowanie go na poziomie powszechnie obowiązujących przepisów; b) wzmocnienie gwarancji ochrony praw osób bezrobotnych poprzez wprowadzenie możliwości uzyskania informacji o gromadzonych w trakcie profilowania danych i ich wpływie na decyzje o przydzielonym profilu oraz uprawnienie do odwołania się od decyzji podjętej przez system informatyczny do urzędnika lub jego przełożonego; c) wprowadzenie okresowej i publicznie dostępnej ewaluacji działania mechanizmu profilowania, która odpowiadałaby na pytania dotyczące realizacji zakładanych celów oraz ewentualną skalę zagrożeń praw obywatelskich (szczególnie ryzyka dyskryminacji).

Mając na uwadze, że kwestie profilowania pomocy dla osób bezrobotnych wykraczają poza ramy projektu ustawy, apelujemy o podjęcie dodatkowych prac legislacyjnych uwzględniających tę tematykę.

¹ Fundacja Panoptykon, List do Minister Rodziny Pracy i Polityki Społecznej z 10 grudnia 2015 r., https://panoptykon.org/sites/default/files/panoptykon_mrpips_wystapienie_10.12.2015.pdf